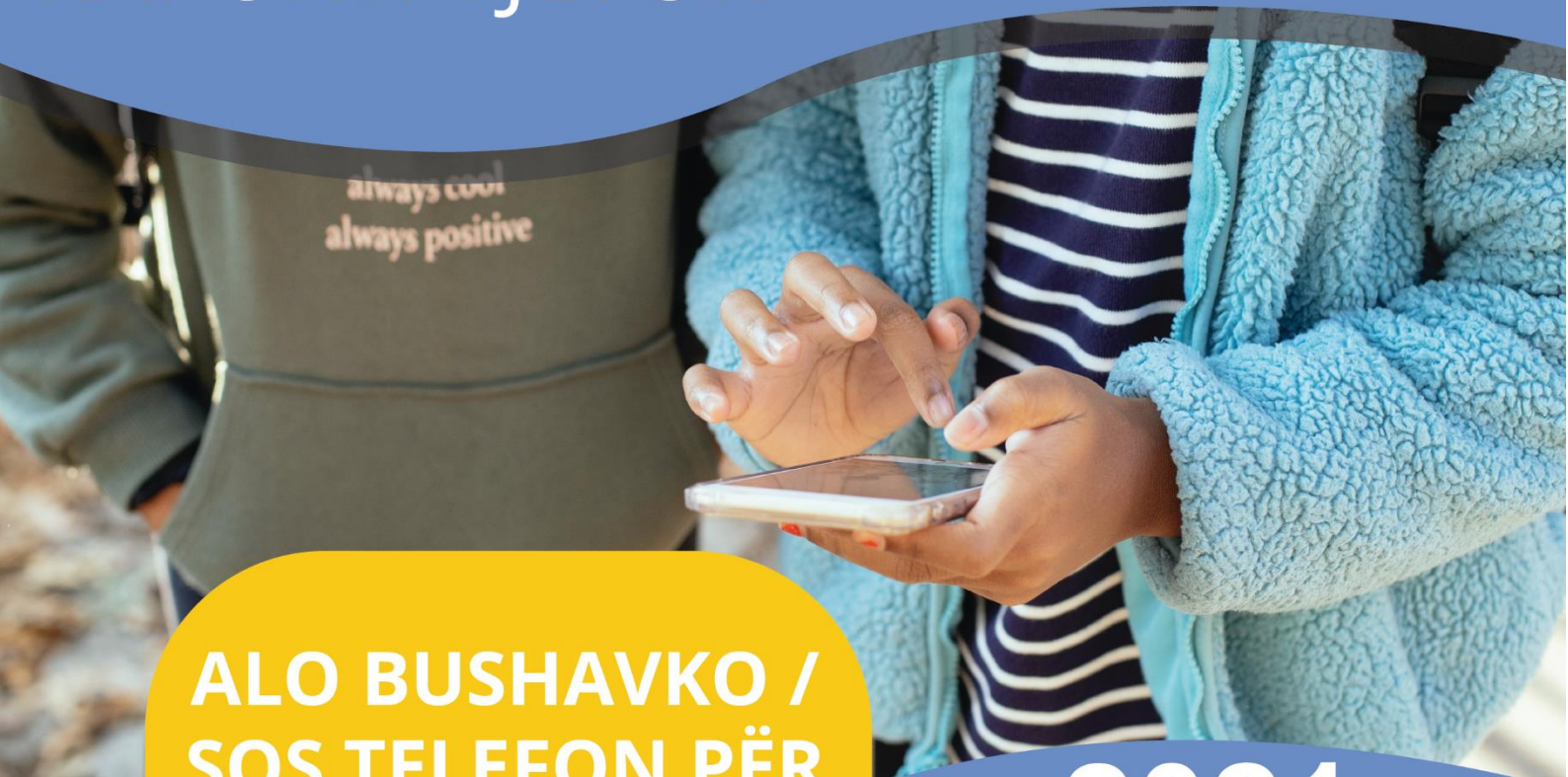

RAPORTI VJETOR

ALO BUSHAVKO / SOS TELEFON PËR FËMIJË DHE TË RINJ

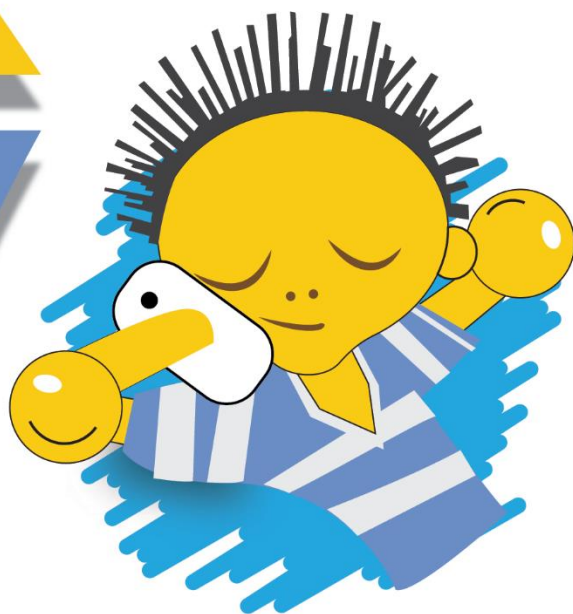
2021

 alobushavko@childrensembassy.org.mk

 <https://www.facebook.com/SOSHELPLINEMEGJASHI/>

 <https://alobushavko.mk/>

 [alobushavko](https://www.instagram.com/alobushavko)

RAPORTI VJETOR PËR VITIN 2021

ALO BUSHAVKO / SOS TELEFON PËR FËMIJË DHE TË RINJ

AMBASADA E PARË E FËMIJËVE NË BOTË MEGJASHI - REPUBLIKA E MAQEDONISË

070 390 632

alobushavko@childrensembassy.org.mk

sos@childrensembassy.org.mk

Fb – AloBushavko / Linja SOS për fëmijë dhe të rinj–

<https://www.facebook.com/SOSHELPLINEMEGJASHI/>

[Alo Bushavko \(@alobushavko\) • Instagram photos and videos](#)

<https://alobushavko.mk/>

<http://www.childrensembassy.org.mk/>

Përgatitur nga: Jordanka Çerepnalkova-Trajkoska, koordinatore e SOS telefonit

Violeta Ilioska, psikologe në SOS telefonin

Julija Velkovska, këshilltare në SOS telefonin

Marija Gjorgjioska, këshilltare në SOS telefonin

Ky raport mbështetet financiarisht nga Qeveria e Suedisë. Përgjegjësia për përmbajtjen është plotësisht e Ambasadës së Fëmijëve Megjashi. Qeveria suedeze nuk duhet të ndajë pikëpamjet dhe interpretimet e shprehura në këtë raport.

Raport vjetor për punën e SOS linjës për fëmijë dhe të rinj

Botues:

Ambasada e Parë e Fëmijëve në Botë MEGJASHI - Republika e Maqedonisë

Adresa:

Rr. "Kosta Novakoviç" 22a, 1000 Shkup

Telefoni: +389 2 2 465 316

Posta el.: info@childrensembassy.org.mk

Redaktor:

Dragi Zmijanac, MA - President dhe themelues

Lektor: Marina Geçeska

Shkup, dhjetor 2021

MIRËNJOHJE

Ambasada e Parë e Fëmijëve në Botë Megjashi - Republika e Maqedonisë dhe ekipi i linjës telefonike SOS për fëmijë dhe të rinj falënderojnë të gjithë ata që na treguan besim dhe mbështetje vitin e kaluar duke telefonuar dhe ndarë me ne shqetësimet, dilemat dhe pyetjet e tyre.

Dëshirojmë të dërgojmë mesazh falënderimi për profesionalizmin dhe bashkëpunimin e institucioneve si Qendra për Punë Sociale, veçanërisht Ekipi i Ndërhyrjes në QPS, Avokati i Popullit, Inspektorati Shtetëror i Arsimit, Ministria e Arsimit, Ministria e Punës dhe Politikës Sociale, Ministria e Punëve të Brendshme, Prokuroria Publike, etj. Falënderojmë për bashkëpunimin dhe mbështetjen e fituar edhe nga organizatat tjera: Qendra e Pare Familjare, HERA, Koalicioni për Gjykimet të Drejta, Shoqata e Juristeve të Rinj etj. të cilët na nderuan me bashkëpunimin e tyre gjatë gjithë vitit. Posaqërisht falënderojmë Shoqatën

e Studentëve të Psikologjisë Psihesko për kontributin e dhënë në punëtoritë mbi të drejtat e fëmijëve për nxënësit e shkollave fillore dhe përgatitjen e teksteve për faqen e re të internetit Alo Bushavko. Falënderojmë edhe furrën “Vatasha” për donacionet ushqimore që i shpërndajmë për familjet në gjendje të pafavorshme sociale.

Jemi krenarë që patëm mundësinë të bashkëpunojmë, Ju faleminderit për profesionalizmin që treguat dhe duam ta mirëmbajmë dhe vazhdojmë këtë bashkëpunim si në vitin e ardhshëm ashtu edhe më tutje!

U jemi jashtëzakonisht mirënjohës vullnetarëve tanë të kaluar dhe të tanishëm për kohën e tyre të përkushtuar në funksionimin e SOS linjës telefonike për fëmijë dhe të rinj. Ju falënderojmë për gjithë ndihmën e ofruar, gjithmonë e vlerësojmë bashkëpunimin, përkushtimin dhe ofrimin vetëmohues të kohës, energjisë, aftësive dhe njohurive tuaja atyre që kanë nevojë për mbështetjen tuaj!

Përmbajtja

Përmbledhje e gjetjeve nga puna e SOS linjës telefonike për fëmijë dhe të rinj në vitin 2021	29	
Metodologjia e sistemimit të të dhënave	31	
Roli i vullnetarëve në punën e SOS linjës telefonike	për fëmijë dhe të rinj	31
PASQYRJE E GJETJEVE DHE NJOHURIVE NGA PUNA E SOS TELEFONIT	32	
Rastet	32	
Informacionet bazë mbi rastet	32	
Numri total i rasteve.....	32	
Numri i rasteve sipas kanalit të komunikimit	33	
Numri total i fëmijëve dhe të rinjve të përfshirë në raste sipas moshës dhe gjinisë	34	
Numri i fëmijëve të përfshirë nga rastet sipas vendbanimit	34	
Numri i rasteve sipas përkatësisë etnike	35	
Rastet sipas kategorisë së problemit	35	
Aktivitetet e ndërmarra.....	38	
RASTE TË VEÇANTA QË SHFAQEN PËR HERË TË PARË OSE PAS KOHË TË GJATË NË 2021.....	39	
Trafikimi me qenie njerëzore.....	40	
Abuzimi politik i fëmijëve	41	
Probleme me mësimdhënien online	41	
AKTIVITET SHITESË TË ZBATUARA NGA EKIPI I SOS TELEFONIT PËR FËMIJË DHE TË RINJ GJATË VITIT 2021	41	
Fushata për të drejtat e fëmijëve	41	
NDIHMA E PARË PSIKOLOGJIKE PËR TË PREKURIT NGA ZJARRET.....	42	
Protokolli për funksionimin e SOS linjës.....	42	
Alo Bushavko (Përshëndetje Floksh)	42	
Të dhënat administrative operative për SOS telefonin	43	
Shtojcë e Raportit	44	
SOS telefoni për fëmijë dhe të rinj i Megjashi-t.....	44	

Përmbledhje e gjetjeve nga puna e SOS linjës telefonike për fëmijë dhe të rinj në vitin 2021

Edhe në vitin e kaluar 2021, SOS telefoni binte shpesh. Një vërejtje e përgjithshme, ky raport vjetor vë në dukje edhe numrin e vogël të fëmijëve që na kanë kontaktuar dhe për këtë arsye është e nevojshme të punohet për inkurajimin e fëmijëve dhe të rinjve që të telefonojnë për t'u informuar ose për të raportuar shkeljet e të drejtave të tyre.

Ne vazhduam punën në kushtet me pandeminë Covid duke devijuar telefonatat dhe duke mos shkaktuar asnjë ndërprerje në ofrimin e shërbimeve tona.

Tendenca e vazhdimit të raportimit të problemeve gjatë vizitës së fëmijëve nga prindër të divorcuar dhe mosrespektimi i vendimit të Qendrës për Çështje Sociale sërish vendoset lartë në kategorinë e problemeve. Të dhënat tregojnë se shkeljet e të drejtave të fëmijës gjatë procedurës së divorcit janë një nga problemet më të mëdha me të cilat përballen fëmijët dhe familjet e tyre dhe kjo tregon se nevojitet rregullim më i mirë e më cilësor i marrëdhënieve familjare dhe kërkon më shumë vëmendje dhe mbështetje nga ana e institucioneve kompetente me qëllim që të parandalohen shkeljet e mëtejshme të të drejtave të fëmijëve. Në të njëjtën kohë, ka probleme që paraqiten gjatë dhënies së kujdestarisë, si dhe pagesës së alimentacionit. Përveç të drejtës së fëmijës për t'u takuar me njërin nga prindërit, kemi raportime për shkelje të të drejtave të fëmijës për të parë persona nga familja e gjerë (gjyshërit, halla, xhaxhai, kushërinjtë...).

Dhuna vazhdon të mbetet realitet për fëmijët në Maqedoni. Të dhënat e raportit tregojnë se shumë fëmijë janë të rrezikuar nga dhuna, që ndikon në zhvillimin e tyre optimal psiko-fizik. Ndëshkimi trupor ende dominon si mënyrë e rritjes së fëmijëve, pa

Sikur e padukshme krahasuar me format tjera të dhunës, dhuna emocionale ndodh shumë shpesh dhe është po aq e rrezikshme sa edhe çdo formë tjetër dhune. Spektri i abuzimit emocional është i gjerë dhe ndodh kur për fëmijën nuk kujdesen, kur fëmija nuk inkurajohet të zhvillohet, kur neglizhohet, refuzohet, injorohet, detyrohet, ndëshkohet, pengohet të lidhet me njerëzit e tjerë rreth tij... Abuzim emocional paraqet edhe rasti kur fëmija është dëshmitar i dhunës fizike ose dhunës tjetër. Abuzimi seksual i fëmijëve nuk përjashtohet as në këtë raport vjetor.

Perspektiva e jetës së fëmijëve në Maqedoni ndikohet nga ekspozimi i tyre ndaj varfërisë.

-Shumë fëmijë dhe familjet e tyre jetojnë në kufijtë e ekzistencës dhe të drejtat e këtyre fëmijëve rrezikohen seriozisht. Kur flasim për nevoja thelbësore, flasim për ekspozimin ndaj kushteve të jo-përshtatshme të jetesës që pengojnë rritjen dhe zhvillimin optimal të fëmijëve. Varfëria dëmton fëmijët edhe nëpërmjet efekteve negative në familjet e tyre, duke mos u kushtuar vëmendje të mjaftueshme fëmijëve nga prindërit të cilët janë të detyruar të punojnë disa punë, fëmijët shpesh shtyhen ose i shtynë në lypësi dhe

mos pasur vetëdije mbi gjurmët psikologjike   kështu rritet mundësia për t'u bërë viktimë
që dhuna lë tek fëmijët gjatë gjithë jetës.   e formave më të rënda të abuzimit.

Ruajtja e shëndetit mendor është po aq e rëndësishme si për të rriturit ashtu edhe për fëmijët. Procedurat e divorcit dhe mosmarrëveshjet midis prindërve të fëmijëve janë shkak i zakonshëm i ankthit dhe frikës tek fëmijët. Ankthi tek fëmijët mund të ndodhë edhe si pasojë e ndryshimeve të mëdha në jetën e tyre, si shpërngulja në shtëpi të re, të jetuarit vetëm me një prind, ndryshimi i shkollës etj.

Metodologjia e sistemimit të të dhënave

Metodologjia e sistemimit të rasteve përbëhet nga regjistrimi i çdo kontakti (raporti) si rast, duke ndjekur strukturën bazë të kuadrit të kategorive dhe nënkategorive kyçe të përgatitura nga rrjeti global i SOS linjave Child Helpline International, anëtar i të cilit është Ambasada e Parë e Fëmijëve në Botë. Megjashi që nga viti 2004.

Struktura e kornizës përbëhet nga:

- Kategoritë e përgjithshme të të dhënave që i referohen kontekstit të rastit, por nuk i referohen arsyeve të thirrjes: mosha, situata e jetës, grupet e rrezikuara, marrëdhëniet, vendndodhja e problemit, rajoni, telefonuesit, mënyra e kontaktit.
- Katër tema që lidhen me arsyet e thirrjes (kërcënim, shëndet, mirëqenie sociale, etj.), me 11 kategori të shpërndara në to dhe nënkategori në secilën prej kategorive.

Roli i vullnetarëve në punën e SOS linjës telefonike për fëmijë dhe të rinj

Vullnetaret dhe vullnetarët kanë qenë dhe gjithmonë janë pjesë shumë e rëndësishme e punës së SOS telefonit. Çdo vit rekrutohen vullnetarë/vullnetare të rinj/reja të cilët marrin trajnime të vazhdueshme për tema të ndryshme.

Këtë vit SOS ekipit iu bashkuan Mimoza Kostovska (profesor), Marija Gjorgjioska (studente e drejtësisë), Klementina Dobrevska (psikologe e diplomuar), Aleksandar Mladenoski (student i defektologjisë), Barlet Beqiri (student i psikologjisë), Marija Damovska

(studente e psikologjisë) si vullnetarë aktivë, u nënshkrua edhe Memorandumi i Bashkëpunimit me Shoqatën e Studentëve të Psikologjisë "PSYHESCO", ku 25 vullnetarë morën pjesë aktive në zbatimin e Fushatës për të Drejtat e Fëmijëve.

Ky ekip vullnetarësh ka përgatitur disa blogje me tema aktuale për të rinjtë me qëllim që t'i afrohet kësaj popullate. Disa nga vullnetarët u përgjigjen thirrjeve edhe gjatë turneve të pasdites në ditët e javës, si dhe gjatë fundjavës.

PASQYRJE E GJETJEVE DHE NJOHURIVE NGA PUNA E SOS TELEFONIT

Rastet

Me rasti nënkuptojmë çdo komunikim të parë të realizuar. Për secilin ose pothuajse për secilin rast, komunikimi vazhdoi me disa biseda të realizuara, deri në zgjidhjen e dëshiruar të problemit për të cilin është bërë kontakti.

Përcaktimi i gjinisë së fëmijëve dhe të rinjve me të cilët lidhen rastet

Sipas kornizës, çdoherë që është e mundur, të gjitha të dhënat zërthehen dhe analizohen sipas gjinisë, d.m.th. secili numër total i rasteve analizohet sipas gjinisë së fëmijës apo të riut të përfshirë në rast.

Mashkullore: Fëmijë ose të rinj që kryesisht identifikohen si meshkuj.

Femërore: Fëmijë ose të rinj që kryesisht identifikohen si femra.

E papërcaktuar: Fëmijë ose të rinj që kryesisht nuk identifikohen si meshkuj apo femra.

E panjohur: Fëmijë ose të rinj, gjinia e të cilëve nuk mund të identifikohet për arsye të ndryshme.

Informacionet bazë mbi rastet

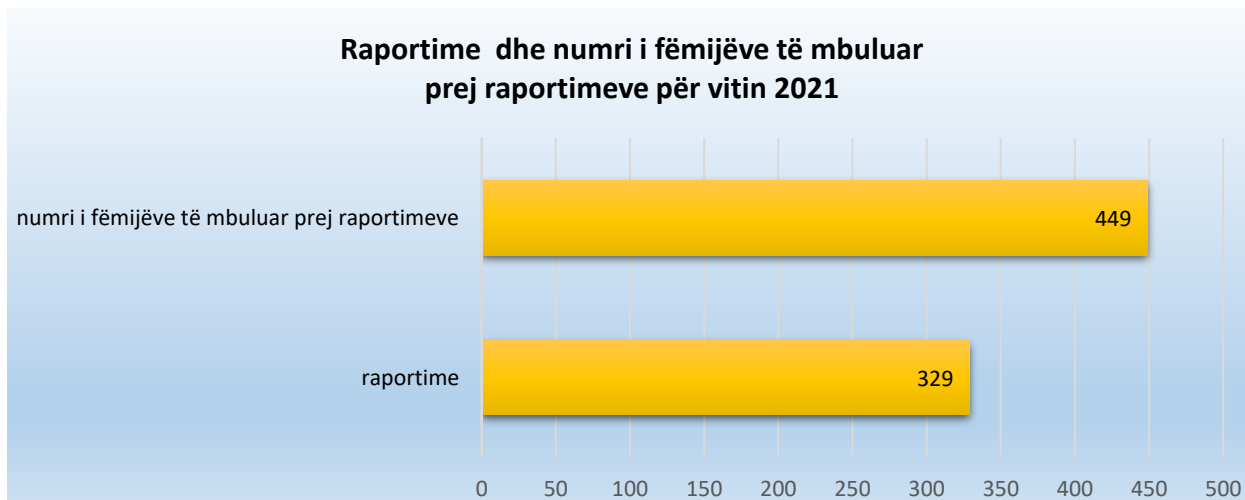
Kjo pjesë ofron të dhëna të përgjithshme demografike për rastet, përfshirë numrin e raporteve të marra dhe numrin e fëmijëve të përfshirë në këto raporte, pastaj moshën dhe gjininë e fëmijëve me të cilët kanë të bëjnë raportet, si dhe përkatësinë etnike të fëmijëve të përfshirë në rastet. Kjo pjesë gjithashtu përfshin një pasqyrë të mënyrës se si i kemi marrë njoftimet - nëpërmjet telefonit administrativ, nëpërmjet faqes në Fejsbuk të SOS telefonit ose Megjashi-t, me postë ose me adresë direkte në ambientet e Megjashit (në fillim të marsit 2020 janë vendosur masat

për mbrojtje nga KOVID-19, pasi zyra e Megjashi-t është mbyllur fizikisht dhe ka qëndruar e mbyllur për klientë deri në fund të vitit 2021.).

Numri total i rasteve

Gjatë vitit 2021, deri më 20 dhjetor janë pranuar gjithsej **329** raste, me të cilat janë zhvilluar **473** biseda shtesë. Numri i përgjithshëm i fëmijëve dhe të rinjve të përfshirë nga rastet është **449**. Krahasuar me vitin e kaluar, numri i rasteve është rritur me mbi 30%.

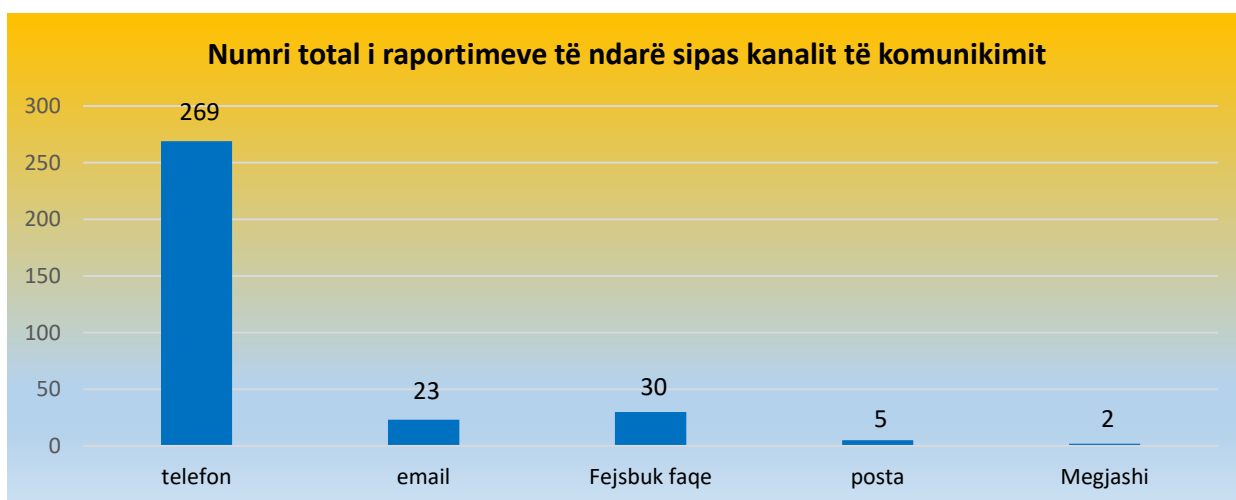
Grafiku 1: Numri i rasteve dhe numri i fëmijëve të përfshirë në to

Numri i rasteve sipas kanalit të komunikimit

Në këtë periudhë dymbëdhjetë mujore komunikimi me njoftuesit më së shumti është realizuar nëpërmjet numrit administrativ (fiks) ose celular të Ambasadës së Fëmijëve Megjashi, më saktë nëpërmjet njërës prej këtyre dy numrave janë pranuar **269** raporte. Gjatë kësaj periudhe janë pranuar **23** raportime nëpërmjet postës elektronike, **30** raportime në FB faqen, **5** raportime janë pranuar me postë dhe **2** raportime janë dorëzuar personalisht në hapësirat e Megjashi-t.

Grafiku 2: Rastet sipas kanalit të komunikimit

Numri total i fëmijëve dhe të rinjve të përfshirë në raste sipas moshës dhe gjinisë

Raportimet për vitin raportues **2021** u referohen problemeve ku cilat janë prekur **198** djem, **176** vajza dhe **75** fëmijë që nuk ju dihet gjinia.

Tabela në vijim tregon shpërndarjen e fëmijëve të cilëve iu referuan rastet sipas moshës dhe gjinisë dhe shihet se shumica e raportimeve në të cilat preken meshkujt janë të moshës 10 deri në 12 vjeçare, ndërsa shumica e raportimeve në të cilat fëmijët e gjinisë femërore janë të prekur janë nga moshë 13 deri në moshën 15 vjeçare. Në përgjithësi, sipas grupmoshave, shumica e raportimeve iu referohen fëmijëve të moshës 10 deri në 12 vjeç, të ndjekur nga ato 13 deri në 15 vjeç dhe në vendin e tretë për nga frekuenca e raportimeve janë fëmijët e moshës 7 deri në 9 vjeç.

Tabela 1: Fëmijët/të rinjtë të cilëve u referohet rasti, sipas grupmoshës, të ndarë sipas gjinisë

Mosha	Mashkullore	Femërore	Papërcaktuar	Panjohur	Gjithsej sipas moshës
00 - 03	20	27	0	1	48
04 - 06	29	23	0	0	52
07 - 09	30	29	0	1	60
10 - 12	45	21	0	2	68
13 - 15	27	33	0	2	62
16 - 17	17	18	0	0	35
18 - 25	7	4	0	5	16
25 +	2	1	0	0	3
Panjohur	21	20	0	64	105
Gjithsej sipas gjinisë	198	176	0	75	449

Numri i fëmijëve të përfshirë nga rastet sipas vendbanimit

Sipas vendbanimit të telefonuesve, siç tregohet në **tabelën 2** më poshtë, shumica e fëmijëve ose **390** jetojnë në zona urbane, **28** fëmijë janë të mbuluar nga raportimet nga telefonues që jetojnë në zonat rurale, kurse vendbanimi i **31** fëmijëve të përfshirë me raportime është i panjohur.

Numri i telefonuesve nga zonat rurale, si në vitet e kaluara, mbetet shumë i vogël krahasuar me numrin e telefonuesve nga zonat urbane.

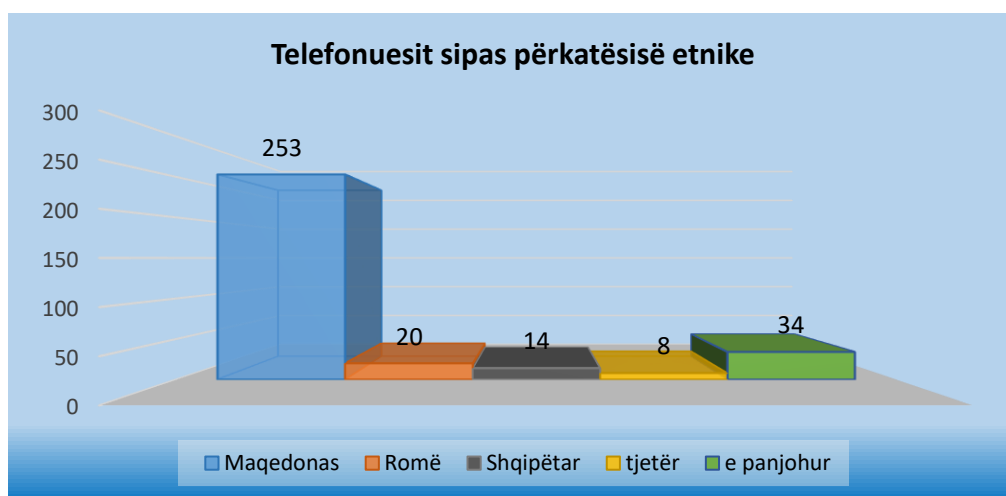
Tabela 2: Fëmijë/të rinj të cilëve u referohet thirrja, sipas vendbanimit - urban dhe rural, të ndarë sipas gjinisë

	Mashkullor	Femëror	Pacaktuar	Panjohur	Gjithsej sipas vendbanimit
Urban	178	163	0	49	390
Rural	10	6	0	12	28
Panjohur	10	7	0	14	31
Gjithsej sipas gjinisë	198	176	0	75	449

Numri i rasteve sipas përkatësisë etnike

Sa i përket përkatësisë etnike të thirrësve, siç shihet nga grafiku, nga numri i përgjithshëm i telefonuesve, **253** janë maqedonas, ndërsa **20** janë romë dhe **14** telefonues janë të përkatësisë etnike shqiptare. Vetëm **8** nga kontaktet (raportet) janë nga thirrës në grupe të tjera (grupe etnike) kurse për **34** persona nuk dihet përkatësia etnike.

Grafiku 3: Struktura etnike e telefonuesve

Rastet sipas kategorisë së problemit

Sa i përket arsyeve të kontaktit (raportimit), vërejmë se janë të përfaqësuara të katër temat - marrëdhëniet familjare, dhuna, qasshmëria dhe shëndeti mendor, dhe në raste të rralla ka arsye tjera për raportim.

Në kuadër të temës së parë, rastet iu referuan problemeve dhe shkeljeve të të

nevojat themelore (thelbësore) që nuk janë në dispozicion të fëmijëve dhe problemet me qasjen në kujdesin shëndetësor, pamundësia për të marrë kujdesin e nevojshëm mjekësor, kujdesin e nevojshëm shëndetësor.

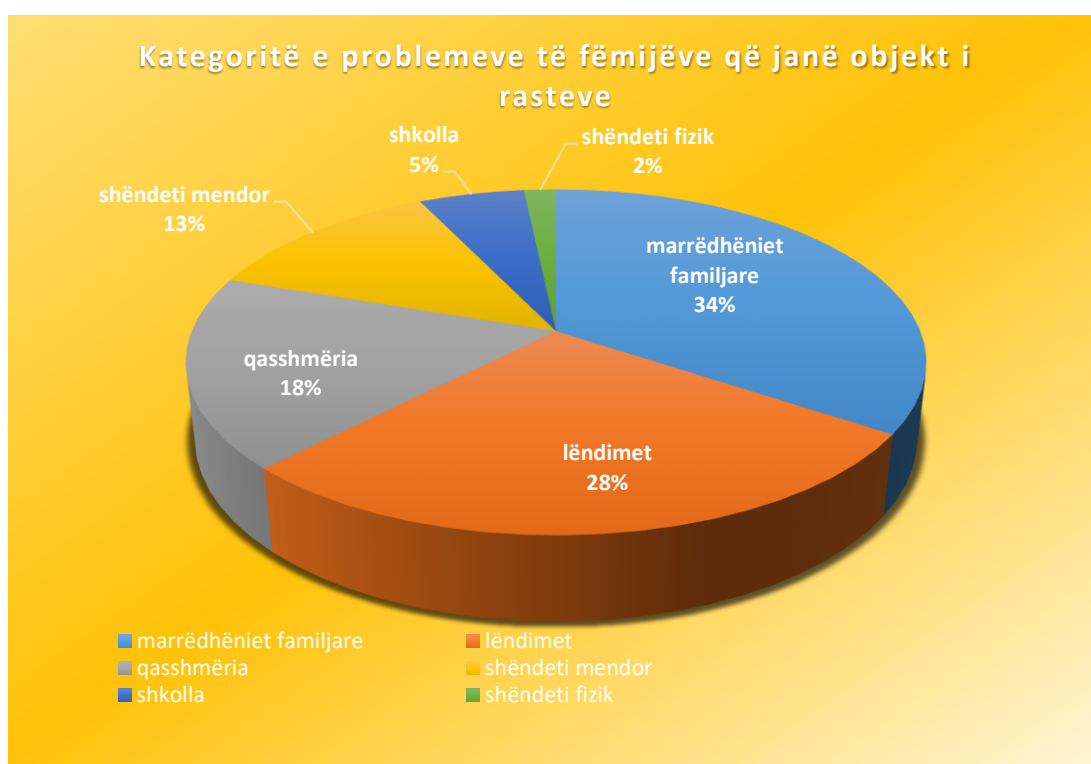
Në vijim është grafiku i kategorive më të zakonshme të problemeve për të cilat kanë telefonuar përdoruesit e SOS telefonit dhe më pas një prezantim më i detajuar i

drejtave që hyjnë në kategorinë e marrëdhënieve familjare.

Në kuadër të temës së dytë – dhunës, shumica e rasteve i referoheshin problemeve në kategorinë e dhunës mendore/emocionale, dhunës fizike dhe neglizhencës (neglizhencës). Në temën e tretë – qasshmëria, që mbulon disa kategori problemesh, përkatësisht qasjen në arsim,

informacioneve. Siç shihet nga grafiku, shkaku më i zakonshëm është problem që lidhet me marrëdhëniet familjare (34% e të gjitha kontakteve), pastaj vjen dhuna (28%), qasshmëria (18%) dhe shëndeti mendor (13%). Me më pak përfaqësim marrin pjesë edhe kategoritë e problemeve që lidhen me shkollën (5%) dhe shëndetin fizik (2%).

Grafiku 4: Kategoritë e problemeve në rastet e raportuara

Tabela 3: Numri total i fëmijëve/të rinjve të prekur nga kategoritë problematike për periudhën janar-dhjetor 2021

Kategoria e problemit	Gjithsej
Marrëdhëniet familjare	207
Lëndimi	168
Qasshmëria	108
Shëndeti mendor	76
Shkolla	33
Diskriminimi dhe përjashtimi	15

Fëmijë të humbur	13
Shëndeti fizik	10
Seksualiteti	4
Gjithsej	634

Tek shumë raportime ka më shumë se një problem, kështu që numri i fëmijëve të prekur nga kategoria e problemit është më i madh se numri i fëmijëve të përfshirë në këto raste.

- **MARRËDHËNIET FAMILJARE – 34 %**

Shumica e fëmijëve, rreth 207 ose 34%, janë të mbuluar nga raportimet që kanë të bëjnë me problemin e shkeljes së të drejtave të fëmijës gjatë procedurave të divorcit dhe moszbatimit të vendimeve të qendrave për punë sociale, bazuar në vizitat e fëmijës me prindin tjetër që nuk është kujdestar.

Ky është shifër alarmante dhe tregon se duhet të zbatohen masa shtesë dhe duhet të bëhet edukimi i prindërve gjatë ndarjes së tyre. Atyre duhet t'u kushtohet më shumë vëmendje dhe ndërgjegjësim për dëmin që bëjnë me komunikimin e tyre të ndërsjellë konfliktual, duke mos marrë parasysh nevojën e fëmijës, nevojën e natyrshme që ai ka për t'i dashur të dy prindërit në mënyrë të barabartë; çdo gjë që pengon realizimin e kësaj nevoje i bën dëm të madh fëmijës.

- **LËNDIM – 28 %**

168 fëmijë kanë qenë viktime të lëndimeve në forma të ndryshme, që mbulon 28% të numrit të përgjithshëm të fëmijëve të mbuluar nga thirrjet për vitin raportues 2021. Këto raportime u referohen disa llojeve të lëndimeve:

- dhuna e bashkëmoshatarëve (bullizmi) - përfshihen 5 fëmijë;
- për shfrytëzim ekonomik kemi raportime për 5 raste;
- dhuna mendore/emocionale prek 35 fëmijë;
- neglizhenca - 19 fëmijë;
- abuzimi seksual nëpërmjet internetit - 3 raste;
- dhuna fizike - 62
- dhuna seksuale - 8
- fëmijë nga martesat e hershme - 5
- tjetër, e paspecifikuar - 26*

* abuzim politik 16, ekspozim publik 6, sulm nga qenë endacak 2, kërcënime për jetën 2

- **QASSHMËRIA – 18 %**

Një numër i madh i fëmijëve, gjithsej 108, janë përfshirë në kallëzimet për shkelje të së drejtës së qasjes për probleme që kanë të bëjnë me:

- qasja në arsim - 30 fëmijë;

- nevojat thelbësore - nevojat themelore që nuk janë në dispozicion për **37** fëmijë;
- probleme me qasjen në kujdesin shëndetësor, pamundësia për të marrë ndihmën e nevojshme mjekësore, kujdesin e nevojshëm shëndetësor - **18** fëmijë janë raportuar me një problem të tillë;
- për kontakte lidhur me probleme me qasje në shërbime ligjore - këshilla, nevoja për përfaqësim ligjor janë referuar **7** fëmijë;
- shërbime të shëndetit mendor për **3** fëmijë
- kontakte lidhur me probleme me qasjen në shërbime dhe asistencë të ndryshme sociale ose ekonomike - numri i fëmijëve të përfshirë nga raportimet është **6**; dhe
- papërcaktuar, tjetër – **7***.

*Mospranimi në kopsht të fëmijëve për shkak të mungesës së kartës së vaksinimit

- **SHENDETI MENDOR – 13 %**

Përqindja e fëmijëve të cilët janë të prekur nga **shqetësimi emocional** është më e ulët - 13% (**59** fëmijë). Ankthi emocional i lidhur me përvojën e zemërimit ose zhgënjimit është përgjigje ndaj një numri arsyesh të ndryshme pse është bërë kontakti. Zemërimi është emocion që përfshin një ndjenjë të fortë pakënaqësie dhe armiqësie të shkaktuar nga diçka reale ose joreale. Frustrimi është përgjigje emocionale ndaj pakënaqësisë që mund të lindë kur dikush has në rezistencë për të arritur ndonjë qëllim.

Shkaku më i shpeshtë i kësaj gjendjeje psikologjike tek fëmijët në rastet që kemi marrë është marrëdhënia prindërore që lind nga divorci; mospajtueshmëria e prindërve për vizita me fëmijën, realizimi i kontakteve dhe takimet me njërin prej prindërve me fëmijën ose fëmijët pas divorcit, si dhe pas dhënies së kujdestarisë së njërit prej prindërve.

PROBLEME TJERA

Ndër kategoritë e problemeve që kanë të bëjnë me një numër më të vogël të fëmijëve të përfshirë në raportime janë: shkolla - 33 fëmijë, diskriminimi dhe përjashtimi social - 15 fëmijë, shëndeti fizik - 10 fëmijë, fëmijët e zhdukur - 13, seksualiteti – 4 .

Aktivitetet e ndërmarra

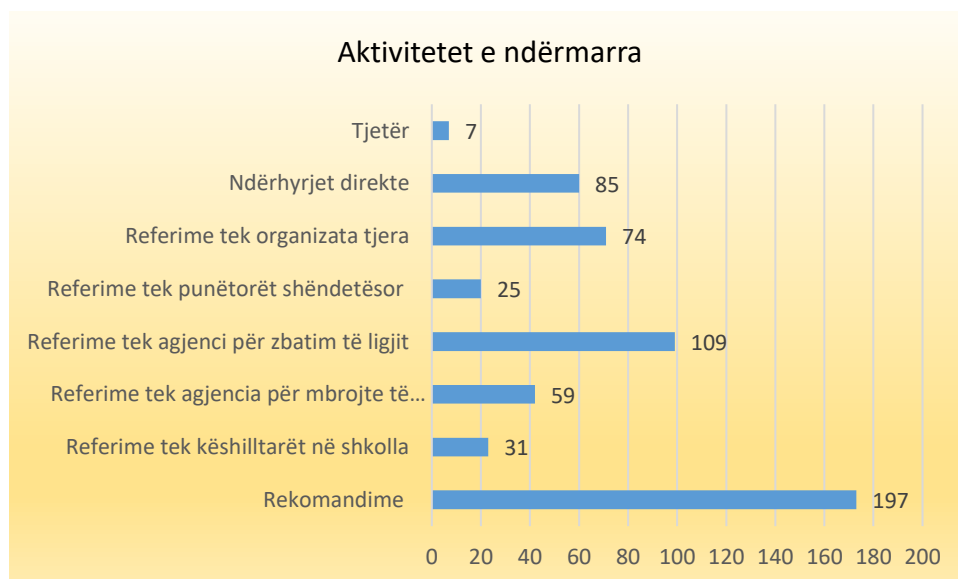
Në këtë periudhë 12 mujore, kryesisht u zhvilluan ndërhyrje për të ofruar asistencë apo mbështetje direkte për rastet ku janë prekur **85** fëmijë. Krahas asistencës direkte janë dhënë rekomandime në rastet ku janë përfshirë **197** fëmijë dhe të rinj, informacion kontakti në institucionin përkatës në rastet ku janë përfshirë **115** fëmijë, më pas në rastet ku janë përfshirë **74** fëmijë apo të rinj të cilët u janë referuar organizatave apo institucioneve tjera. Rastet që

përfshijnë **109** fëmijë janë referuar në agjencitë/institucionet ligjzbatuese. Më së shpeshti rastet janë referuar shërbimeve dhe institucioneve të mëposhtme, në varësi të problemit që kanë hasur:

- tek shërbimet profesionale në shkollë;
- tek një agjenci (institucion) për mbrojtjen e fëmijëve në vend;
- tek profesionistë të ndryshëm shëndetësorë, mjekë të përgjithshëm, psikologë/psikiatër dhe
- me referime tek shërbimet e urgjencës.

Gjatë trajtimit dhe mbështetjes së fëmijëve, ekipi i SOS linjës telefonike shpesh ka bashkëpunuar me qendrat për punë sociale nga Shkupi dhe qytetet tjera, Ministrinë e Punëve të Brendshme, shkollat, Shoqatën e Juristëve të Rinj, Koalicionin për Gjykim të Drejtë dhe palë të tjera të interesuara, si dhe me organizata me qëllim që të ofron mbështetje më të mirë dhe më efektive për telefonuesit. Gjatë këtij viti ka vazhduar bashkëpunimi i ngushtë dhe i suksesshëm me Qendrën për punë sociale në Shkup dhe ekipin e tyre intervenues në disa raste. Raportimet në lidhje me dhunën ndaj fëmijëve, kujdesin e papërshtatshëm prindëror, mosveprimin sipas vendimit të nxjerrë për ta parë prindin pas divorcit, janë disa nga shembujt e suksesshëm për të cilët së bashku me Qendrën kemi arritur të përmirësojmë realizimin e të drejtave të më shumë fëmijëve.

Grafiku 5: Aktivitetet e ndërmarra

RASTE TË VEÇANTA QË SHFAQEN PËR HERË TË PARË OSE PAS KOHË TË GJATË NË 2021

Në këtë pjesë u referohemi rasteve që nuk janë të zakonshme në praktikën shumëvjeçare të SOS linjës telefonike për fëmijë dhe të rinj dhe si të tilla i veçojmë si raste studimore të veçanta.

Gjegjësisht, këto janë tri kategori të rasteve që kanë ndodhur ose për herë të parë ose pas një kohe të gjatë në SOS telefonin. Pa hyrë në arsyet pse janë shfaqur pikërisht këtë vit, pasi për atë na duhet hulumtim dhe analizë e veçantë, i paraqesim në vazhdim.

Trafikimi me qenie njerëzore

Një fenomen i pazakonshëm që e veçojmë si rast të veçantë në raportin vjetor për vitin 2021 janë raportimet e trafikimit të të miturve, si dhe rrëmbimeve dhe tentativave për rrëmbime të ndodhura në periudhën gusht-shtator. Duam të theksojmë se këto lloj raportimesh nuk janë raportuar në shërbim për një kohë të gjatë dhe bie në sy se ato kanë ndodhur në një periudhë të shkurtër kohore, për më pak se një muaj, në fund të gushtit dhe fillim të shtatorit

ose jo të ndikon në rritjen e aktiviteteve të paligjshme. Bëhet fjalë për disa raporte të dorëzuara në një periudhë kohore prej dhjetë ditësh. Në të gjitha rastet, Ambasada e Fëmijëve Megjashi ka intervenuar menjëherë pranë institucioneve kompetente për të nisur procedurë dhe veprime për mbrojtjen e fëmijëve.

Theksojmë se këto ishin raste shumë komplekse sepse në të njëjtin raport ishin të pranishme disa vepra penale dhe shkelje të disa të drejtave të fëmijëve. U tentua për tregti, rrëmbim me shpërblim të paguar për fëmijën, disa tentativa për shitjen e fëmijëve me marrëveshje paraprake me prindërit dhe u bënë strategji për ta martuar fëmijën dhe për t'u dhënë para prindërve. Gjithashtu, janë bërë përpjekje për t'u ofruar prindërve përfitime financiare nga fëmijët e tyre për arsye të ndryshme. Vetëm një shembull për të ilustruar kompleksitetin dhe seriozitetin e problemit, pa dhënë asnjë informacion personal që mund të zbulojë identitetin e ndonjë prej palëve të interesuara, ne ofrojmë më poshtë.: Një nga raportimet ishte për një fëmijë të zhdukur që nuk ishte kthyer në shtëpi për 8 ditë. Nëna ka pasur disa tentativa për ta kthyer fëmijën por ka

kur kemi lëvizje të shtuar të punëtorëve që kthehen dhe ikin nga vendi si dhe kemi edhe shfrytëzimin e pushimeve verore brenda dhe jashtë vendit. Pa synuar të sugjerojmë apo paragjykojmë se migrimi apo lëvizshmëria e lartë e brendshme dhe e jashtme është shkaku i këtyre fenomeneve, e konsiderojmë të këshillueshme që institucionet kompetente të monitorojnë nga afër dhe të marrin në konsideratë një faktor që mund

tashmë është gjetur dhe të nesërmen është kthyer në shtëpi. Në koordinim me përfaqësuesin e tyre ligjor, u konstatua se bëhej fjalë për shitje të fëmijës me qëllim që njëri prej prindërve të fitonte përfitim financiar. Në momentin e përpilimit të raportit, çështja është në proces gjyqësor.

Në këtë kontekst, kujtojmë se në vitin 2008 është shtuar neni i ri 418-d paragrafi 1 i Kodit Penal me titull "Trafikimi i të miturve". Apelojmë tek institucionet kompetente, veçanërisht tek Ministria e Brendshme që të ndërhyjnë menjëherë pas marrjes së njoftimit dhe të hetojnë të gjitha rrethanat para dhe pas ngjarjes me qëllim konstatimin e gjendjes së saktë faktike, mbrojtjen e mëtejshme të fëmijës dhe parandalimin maksimal për ngjarje të tilla në të ardhmen.

Ambasada e Fëmijëve Megjashi është e gatshme që të vë në funksion dhe të mirëmban numrin evropian 116000 për fëmijët e zhdukur dhe njëkohësisht edhe numrin evropian 116111 për fëmijët. Megjashi është pjesë e Komisionit Kombëtar për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore dhe Migracionit Ilegal / Nëngrupi për Luftën kundër Trafikimit të Fëmijëve <http://nacionalnakomisija.gov.mk/mk/>.

dështuar, por pas ndërhyrjes sonë në institucionet kompetente, fëmija

Abuzimi politik i fëmijëve

Nga shtatori deri në nëntor të 2021 gjendeshim në një periudhë parazgjedhore dhe zgjedhore të mbushur me fushata politike dhe zyrtarë politikë aktivë. Ishim në situata ku shpesh hasnim foto, video, postime në rrjetet sociale të mbushura me abuzime të fëmijëve për veprime politike. Si organizatë që përfaqëson të drejtat e fëmijëve, ne i ndoqëm ata me vëmendje dhe apeluan për mbrojtjen e tyre nga abuzimi politik në mënyrë publike në rrjetet sociale, pra në faqen tonë në Fejsbuk, por

edhe me ankesa tek Avokati i Popullit. Përsëri, si në vitet e kaluara, vërejmë me shqetësim se abuzimi i fëmijëve për veprime politike vazhdon prej vitesh - një akt që është i ndaluar nga Akti për Mbrojtjen e Fëmijëve, Konventa e OKB-së për të Drejtat e Fëmijës dhe Deklarata për Mbrojtjen e Fëmijëve Kundër Manipulimeve dhe Abuzimeve Politike. Prandaj u bëjmë thirrje të gjithë faktorëve relevantë në vend që të mbrojnë fëmijët dhe të vënë në plan të parë interesin dhe mirëqenien e fëmijës.

Probleme me mësimdhënien online

Me fillimin e vitit shkollor 2021/2022 në kushtet e pandemisë Covid-19, fëmijët mësuuan përmes mësimdhënies së kombinuar, me prezencë fizike si dhe online, ndaj u përballën me sfida dhe probleme të shumta. Kishte vështirësi në kalimin nga edukimi fizik në online si pasojë e një sëmundjeje të fëmijës ose prindit të tij/saj,

e cila kërkonte marrjen e një certificate mjekësore përkatëse dhe bashkëngjitjen e saj në mënyrë që fëmija të fillojë të ndjekë mësimet online, si dhe probleme me lidhjen me internetin në shtëpi, probleme me lidhjen e internetit në shkollë nga mësuesit, prishje e platformës Microsoft Teams, harrim i fjalëkalimeve të profileve, dëgjim i dobët i mësimet etj.

AKTIVITET SHITESË TË ZBATUARA NGA EKIPI I SOS TELEFONIT PËR FËMIJË DHE TË RINJ GJATË VITIT 2021

Fushata për të drejtat e fëmijëve

Ambasada e fëmijëve Megjashi në vitin 2021 zhvilloi një fushatë në shkollat fillore për të drejtat e fëmijëve që zgjati nga marsi deri në dhjetor. Qëllimi i fushatës ishte njohja e fëmijëve me të drejtat e tyre, sa prej tyre i dinë dhe i kuptojnë se çfarë ato nënkuptojnë në të vërtetë, si dhe për të shpërndarë SOS numrin për fëmijë dhe të rinj. Fushata u realizua nëpërmjet online punëtorive në platformën Zoom me pjesëmarrje interaktive të fëmijëve duke parë foto dhe video. Punëtoritë u mbajtën nga vullnetarë në SOS linjën telefonike për fëmijë dhe të rinj si dhe vullnetarë nga "Psyhesko". Gjithashtu, të njëjtët vullnetarë u përfshinë në aktivitetin e shkrimit

të teksteve që do të publikohen në faqen e sapokrijuar "Përshëndetje Bushavko". Faqja e re "Përshëndetje Bushavko" do të ofrojë kanale shtesë komunikimi për fëmijët dhe të rinjtë dhe do të ofrojë përmbajtje që mund të jetë me interes për të rinjtë, si dhe për prindërit dhe mësuesit.

Gjatë gjithë vitit ishim të hapur për bashkëpunim me shkollat e mesme. Në SHMQSH "Braça Milladinovci" – Shkup realizuam online punëtori interaktive dy orëshe për dhunën kibernetike, ku nxënësit e shkollave të mesme u informuan për format e kësaj lloj dhune, si të mbrohen nga ajo, por edhe aplikimin e saj më të përshtatshëm.

NDIHMA E PARË PSIKOLOGJIKE PËR TË PREKURIT NGA ZJARRET

ПСИХОЛОШКА ПРВА ПОМОШ (ППП)
Поддршка на деца, родители/старатели и други засегnати лица од пожарите
СОС линија за деца и млади
02 2465 316 070 390 632

075 745 640
076 781 350

075 225 082
070 393 668
078 453 971

Në gusht, kur Maqedonia ishte në gjendje krize me zjarre aktive pothuajse në të gjithë territorin, Megjashi në bashkëpunim me ShSP Psyhesko iu bashkuan shërbimit të intensifikuar për fëmijët dhe familjet e tyre si dhe personave të tjerë të prekur në zonat e djegura, të cilët mund të kontaktohen nëpërmjet numrave të telefonit për ndihmën e parë psikologjike. Gjashtë (6) numra telefoni kanë qenë aktiv, 24 orë, në një periudhë kohore prej shtatë ditësh.

Protokolli për funksionimin e SOS linjës

Për të rritur efikasitetin e funksionimit të SOS telefonit për fëmijë dhe të rinj, dhe të inkurajuar nga ballafaqimi i përditshëm me pyetjet, dilemat dhe problemet e përdoruesve tanë, kuptuam se ekziston nevoja për të përgatitur një protokoll pune. Përmbajtja dhe qëllimi i këtij protokoll është që t'u tregojë përdoruesve të shërbimeve tona se si punojmë dhe cilat janë mundësitë tona për të ofruar mbështetje dhe veprim. Protokollin është përgatitur nga SOS ekipi dhe është miratuar nga menaxhmenti i Ambasadës së Fëmijëve Megjashi. Ai do të jetë plotësisht në dispozicion në faqen e internetit "Përshëndetje Bushavko".

Alo Bushavko (Përshëndetje Floksh)

Gjatë punës, si dhe me hulumtimin e detajuar mbi qëndrimet e fëmijëve dhe të rinjve rreth SOS telefonit të Megjashi-t, lindi nevoja për prezantimin e një kanali të ri komunikimi (më

shumë rreth hulumtimit mund të shihni në lidhjen e mëposhtme: <http://www.childresembassy.org.mk/istrazuvanje-za-vebsajt.nspj>), që do të ofrojnë më shumë qasshmëri dhe mundësi më të madhe për t'u afruar edhe më shumë me fëmijët. Në periudhën shtator - dhjetor 2021, është punuar intenzivisht në zhvillimin e faqes së internetit të quajtur "Alo Bushavko". Kjo faqe do të jetë në dispozicion për klientët tanë nga janari 2022.

Teknologjia ndryshon mënyrën se si funksionojnë komunikimet. Prandaj, duke ndjekur zhvillimin e teknologjisë dhe mundësitë që ajo ofron për komunikim më të lehtë dhe më të shpejtë, ne kemi krijuar një uebfaqe të re – ku vetëm me një klikim, fëmijët, të rinjtë dhe të rriturit mund të arrijnë tek ne dhe ne t'i arrijmë ata. Përveç mundësive të komunikimit, faqja do të ofrojë shumëllojshmëri informacionesh të dobishme për pyetje ose pyetjet më të shpeshta që janë me rëndësi dhe interes për të rinjtë dhe të rriturit, udhëzime dhe përgjigje... Tekstet do të grupohen në katër grupe të synuara: për fëmijë deri në 12 vjeç, adoleshentë 13 deri në 18 vjeç, prindër dhe kujdestarë dhe mësues dhe shërbime profesionale.

Të dhënat administrative operative për SOS telefonin

Emri i linjës për ndihmë: SOS telefon për fëmijë dhe të rinj

Adresa: rr. "Kosta Novakoviç" nr. 22 A, Shkup

Rajoni i punës: Maqedonia

Orari i punës së SOS linjës: çdo dite pune nga ora 08:00 deri në orën 16:00, turne 24/7 pasdite në dite pune dhe jo pune (vullnetaret në SOS linjën)

Kontaktet me postë elektronike: sos@childresembassy.org.mk,
alobushavko@childresembassy.org.mk

Ueb-faqja: www.childresembassy.org.mk и <https://alobushavko.mk/>

Fejsbuk: AloBushavko / SOS linja për fëmijë dhe të rinj–
<https://www.facebook.com/SOSHELPLINEMEGJASHI/>

Telefonat e kontaktit në SOS linjën: +389 (0)70 390 632 dhe/ose +389 (0)2 2465 316

Statusi i lirimit të linjës prej pagese: numri celular nuk është falas, nuk kemi mbështetje për numrin ndërkombëtar falas të SOS linjave për fëmijë 116 111

SOS telefoni për fëmijë dhe të rinj i Megjashi-t

SOS linja telefonike për fëmijë dhe të rinj funksionon prej 28 vitesh, që nga tetori i vitit 1993. Gjatë gjithë këtyre viteve deri në vitin 2021, u është ofruar ndihmë dhe/ose këshilla **21716** rasteve të raportuara.

➤ *PSE DUHET SOS TELEFON PËR FËMIJËT DHE TË RINJTË?*

Të gjithë ata që kujdesen për mirëqenien e fëmijëve, të drejtat e tyre, që duan të vënë në dukje abuzimin, neglizhencën, dhunën, varfërinë dhe shfrytëzimin, drejtohen nëpërmjet SOS telefonit, ne i dëgjojmë dhe sa herë që është e nevojshme i bëjmë apel publikut që të ngrejë ndërgjegjësimin për një çështje të caktuar. Ne sistematizojmë dhe analizojmë të dhënat e marra nga SOS telefoni dhe i prezantojmë në formën e një raporti vjetor. Këto analiza i përdorim në raporte për të informuar dhe ndikuar politikëbërësit dhe vendimmarrësit, dhe së bashku me bashkëpunëtorët tanë përpiqemi të riformojmë jetën e fëmijëve për të mirë.

Qëllimi i SOS linjës telefonike për fëmijë dhe të rinj është të mundësojë shkëmbimin e informacionit dhe mbështetjen për një të drejtë të shkelur të fëmijës, ndihmë për përfaqësim dhe lobim, promovimin e të drejtave të fëmijës dhe promovimin e SOS linjës si një mjet për të ndihmuar fëmijët. Gjatë bisedimeve nuk jepen zgjidhje të gatshme për problemet, sepse nuk ka zgjidhje universale, por diskutohen alternativat e mundshme për zgjidhjen e problemit për të cilin na janë drejtuar.

➤ *PARIMET E PUNËS SË SOS TELEFONIT*

Funksionimi i SOS linjës telefonike është i bazuar në parimet e Konventës së OKB-së për të Drejtat e Fëmijëve, të cilat theksojnë të drejtat e fëmijëve për privatësi dhe mbrojtjen nga shkeljet. Parimet e fshehtësisë dhe anonimitetit janë në thelb të punës. Informacioni për sinjalizuesit dhe fëmijën në fjalë u dorëzohet institucioneve kompetente vetëm nëse këtë e kërkon serioziteti i problemit.

Parimet e punës:

5. Interesi më i mirë i fëmijës - interesi i fëmijës është gjithmonë i pari, për çdo situatë specifike kryhet vlerësim për interesin më të mirë të fëmijës.
6. Fshehtësia - të dhënat e marra nga telefonuesit janë të fshehta dhe nuk janë në dispozicion për publikun, përdoren vetëm për të dhëna statistikore ose analiza
7. Qasshmëria - Alo Bushavko - numrat e telefonit dhe kanalet e tjera të komunikimit (chat, postë el.) janë në dispozicion 24/7.
8. Anonimiteti - Telefonuesit dhe këshilltarët kanë të drejtë të mbeten anonim.

KUSH QËNDRON PAS SOS TELEFONIT?

Ekipi profesional i SOS linjës përbëhet nga pedagogë, psikologë, punonjës socialë, juristë dhe vullnetarë/vullnetare të këtyre profileve. Vullnetarët/vullnetaret zënë një vend të veçantë në funksionimin e SOS telefonit.

ME KË BASHKËPUNON SOS-TELEFONI?

Gjatë funksionimit të vet, SOS linja telefonike për fëmijë dhe të rinj ka bashkëpunuar me disa palë të interesuara - institucione kompetente, organizata të tjera joqeveritare që punojnë në fushën e të drejtave të fëmijëve ose në një farë mënyre punojnë për të drejtat e fëmijës, si dhe me profesionistë individualë. Në varësi të llojit të problemit që na drejtojnë telefonuesit dhe në varësi të shkëlqes së të drejtave të fëmijëve, shërbimi vepron paralelisht dhe me adresa të shkruara pranë institucioneve kompetente, monitoron procedurat e ndërmarra nga këto institucione në lidhje me rastin dhe reagon nëse sheh që nuk veprojnë në interesin më të mirë të fëmijëve.

SOS linja telefonike e Megjashi-t është pjesë e linjës Child helpline International (CHI) të rrjetit global të SOS linjave, një organizatë ndërkombëtare e rrjetëzuar, e cila është e njohur nga Komisioni Evropian, Drejtoria e Përgjithshme për Drejtësi, si partner strategjik në forcimin e rolit të SOS linjave të fëmijëve në Evropë. Ky rrjet global është i njohur në mbarë botën dhe ka një rol të rëndësishëm në përmirësimin e realizimit të të drejtave të fëmijëve bazuar në të dhëna reale.

31.12.2021. Shkup